

Vergadering van de Raad van de WMA¹ - Oslo, Noorwegen, 16-18 april 2015

Dr. R. Kerzmann

Voorwoord

De 200ste vergadering van de Raad van de WMA vond plaats in Oslo van 16 tot 18 april 2015. De verschillende sessies werden bijgewoond door honderd vijfendertig afgevaardigden die negenendertig nationaliteiten vertegenwoordigden en door elf waarnemers uit andere nationale en internationale organisaties². De Belgische afvaardiging bestond uit de afgevaardigde van de Nationale Raad voor internationale zaken en uit dokter Bernard Maillet, afgevaardigde van de BVAS. Tijdens deze vergadering konden de drie vaste commissies³ toelichten hoever het stond met hun werkzaamheden op het gebied van medische ethiek, financiën en planning en medisch-sociale aangelegenheden. De gedane voorstellen werden bezorgd aan de Raad die ze vervolgens dient te valideren door middel van verklaringen, resoluties en standpuntbepalingen alvorens ze ter goedkeuring voor te leggen aan de Algemene Vergadering in Moskou van 14 tot 18 oktober 2015. In dit verslag worden niet alle voorstellen opgelijst, maar worden de belangrijkste besproken onderwerpen uiteengezet. Verdere inlichtingen kunnen verkregen worden op de website van de WMA⁴.

1. Commissie Medische Ethiek

Nu de herziening van de Verklaring van Helsinki bekrachtigd is⁵, heeft de Raad beslist zich toe te leggen op vier internationale thema's.

Eerste thema : potentieel van databanken, zowel voor onderzoek als handelsondernemingen. (Hoewel het gevaar bestaat dat de gegevens gebruikt worden voor doeleinden die strijdig zijn met de ethische beginselen, kunnen ze eveneens bijdragen tot een betere gezondheid en veiligere behandelingen.)

Tweede thema : vragen in verband met voortplanting en medisch begeleide bevruchting (invriezen, genetische manipulaties,...).

Derde thema : vragen in verband met levenseinde (begeleid sterven, euthanasie) en gewetensbezwaar.

Vierde thema : onder meer naar aanleiding van het neerstorten van een vliegtuig van German Wings zal een reflectie plaatsvinden over de noodzaak van eventuele hervormingen in verband met de eerbiediging van het medisch geheim.

Geneeskunde gericht op de persoon – geïndividualiseerde zorg versus gepersonaliseerde zorg

Om de ziektes van iemand te kennen moet men zijn problemen kennen. Dit houdt in dat men de gezondheidsdeterminanten moet kennen die een invloed op hem hadden en dat men vervolgens een evenwicht opmaakt tussen de noden van de patiënt en de mogelijkheden van de maatschappij in dat opzicht. Het komt erop aan een medische praktijkvoering voor ogen te hebben die gericht is op de persoon en niet langer op de ziekte. Daartoe zijn er verschillende punten die bijzondere aandacht verdienen en dienen er concepten gedefinieerd te worden : men moet de waardigheid van de persoon eerbiedigen, zijn cultureel en biologisch kader kennen, rekening houden met de determinanten van

¹ WMA (World Medical Association) – Association médicale mondiale (AMM)

² Onder andere : CIOMS (Council for International Organizations of Medical Sciences) – EJD (European Junior Doctors)

³ Commissie Medische Ethiek, Commissie Financiën en Planning en Commissie Medisch-Sociale Aangelegenheden

⁴ www.wma.net

⁵ 64ste Algemene Vergadering van de WMA, Fortaleza, Brazilië, oktober 2013

goede of slechte gezondheid, een dialoog voeren met de patiënt en tot slot het partnerschap op alle niveaus aanmoedigen.

De Commissie heeft kennis genomen van de voortgang van de werkgroep en hem belast voor de volgende vergadering van oktober een witboek op te stellen waarin de verschillende bestaande concepten uitgelegd worden alsook de uitdagingen die inherent zijn aan de moeilijkheid om een evenwicht te vinden tussen een op de patiënt afgestemde geneeskunde en volksgezondheid, enerzijds, en het standpunt van de artsen, anderzijds. Op basis van dit witboek zal de WMA haar beleid in dat domein vastleggen.

De gezondheidsdatabanken

De eerste werkzaamheden over deze thematiek dateren van 2002. Tijdens de algemene vergadering die plaatsvond te Fortaleza (Brazilië – oktober 2013) werd de kwestie van de biobanken aan dit dossier toegevoegd. Deze zeer snel evoluerende materie brengt een hele resem vragen met zich, onder meer met betrekking tot de toestemming, de vertrouwelijkheid en de definitie van wat tot het domein van het onderzoek of tot het curatieve domein behoort.

De werkgroep werd gevraagd de ontvangen commentaar te analyseren en deskundigen te raadplegen om dan verslag uit te brengen op de volgende vergadering van de Raad in oktober 2015.

Opname van de medische ethiek en van de mensenrechten in het studieprogramma van de geneeskundescholen

De Commissie heeft geluisterd naar het mondelinge verslag van dokter Vivienne Nathanson (BMA⁶) over de belangrijke herziening van de *WMA Resolution on the Inclusion of Medical Ethics and Human Rights in the Curriculum of Medical Schools World-Wide*, die beslist werd door de Raad te Tel Aviv in 2009⁷. De Raad, die voor deze herziening was, heeft de verspreiding van het document onder de leden aanbevolen zodat ze hun commentaar kunnen geven.

Verklaring van Genève

De verklaring van Genève dateert van september 1948 en heeft sedertdien als basis gediend voor vele gedragscodes. Ze werd verschillende malen geamendeerd tot in mei 2006, tijdens de 173ste Vergadering van de Raad die gehouden werd in Frankrijk te Divonne-les-Bains. Dit document zou in 2016 herzien moeten worden vanuit de invalshoek van de evolutie van de maatschappij en van de medische praktijkvoering. In België werd dit document, een evolutie van de eed van Hippocrates, al gemoderniseerd door de Nationale Raad van de Orde der artsen in juli 2011.

Classificatie van de beleidslijnen van 2005

De Commissie heeft de ontvangen aanbevelingen⁸ over de mogelijke herziening van de beleidslijnen inzake ethiek, tien jaar geleden voor de laatste maal aangenomen of herzien, bestudeerd.

⁶ BMA – British Medical Association

⁷ Document WMA – MEC 200/Curriculum of Medical Schools/Apr2015

⁸ Document WMA - MEC 200/Policy Review 2005/Apr2015

Terwijl de Verklaring van Lissabon over de rechten van de mens weinig problemen met zich blijkt te brengen, heeft de Verklaring over euthanasie wel veel woeling veroorzaakt. Sommigen willen haar niet wijzigen. De Nederlandse delegatie daarentegen verwijt het “conservatieve” karakter van een beleid dat, op basis van de ethische principes, een afwijzing van euthanasie voorstaat maar erkent dat verschillende aspecten van hulp bij het levenseinde kunnen en moeten ingewilligd worden, zoals de hulp bij zelfdoding. De Canadese delegatie wijst erop dat ze momenteel meewerkt aan wetgevende inspanningen en dat ze graag had gezien dat dit samenvalt met een onderzoek van de verklaring van de WMA. Tijdens de erop volgende geanimeerde discussie werd het belang van de gewetensclausule, die gewaarborgd moet blijven voor de arts, in herinnering gebracht alsook het feit dat elke eventuele wijziging van het standpunt van de WMA gepaard dient te gaan met een overdenking over de palliatieve zorg. De voorzitter van de WMA, Xavier Deau, heeft er zeer gepast op gewezen dat de WMA de evolutie van de maatschappij met aandacht dient te volgen om haar geloofwaardigheid te behouden bij haar standpuntinnames.

2. Commissie Financiën en Planning

Financiële balans

De goedkeuring van de vooraf gecontroleerde financiële balans⁹ voor 2014, die goed in evenwicht is, heeft nauwelijks belangrijk commentaar opgeleverd, tenzij de opmerking van de BMA die de aandacht vestigde op een “tendens” tot vermindering van het kapitaal en dus van de beschikbare middelen voor de volgende jaren, wat aanspoort tot een eventuele herziening van de bijdragen.

Nieuwe structuur van de bijdragen

In januari jongstleden werd over dit punt vergaderd in Berlijn aangezien inderdaad gevreesd kon worden voor een groot deficit. Op de agenda stonden de volgende probleempunten : de onbetaalde bijdragen, de landen die “te laat zijn” met het betalen van de bijdrage, de verlaging van de uitgaven en de verlaging van de verplaatsingskosten. Op basis van de vaststellingen en van de discussies lijkt een aanpassing van de bijdragen onvermijdelijk om de financiële stabiliteit van de organisatie te waarborgen.

Het volgende voorstel werd naar voren gebracht : in 2016 wordt de bijdrage van de landen behorend tot de categorie A niet gewijzigd, terwijl deze van de landen van de categorieën B, C en D verhoogd zal worden met 5% en op dat niveau zal blijven tot 2018, het jaar waarin ze opnieuw zal stijgen met 2,5% tot in 2020.

Bij de voorstelling van dit punt aan de Raad werd gepreciseerd dat het in dit stadium enkel gaat om een aanbeveling die de penningmeester van de WMA toelaat zijn begroting op te maken op grond van verbeterde en aangepaste gegevens. De daarmee overeenstemmende motie die aangenomen werd door de Raad, zal geformaliseerd moeten worden tijdens de Algemene Vergadering van Moskou.

Tijdens de discussie die op deze voorstelling volgde werd de vraag gesteld of een progressieve verhoging haalbaar is voor de NMA¹⁰. De verslaggever legde uit dat dit voorstel, voorgelegd aan de Commissie in oktober 2013 door de IJslandse Medische Organisatie, door de werkgroep bestudeerd werd maar dat deze laatste geopteerd heeft voor een meer “radicale” oplossing.

⁹ Document WMA - *FPL200/FinStat 2014/Apr2015

¹⁰ NMA – National Medical Associations (Nationale Artsenverenigingen)

Planning

Het strategische plan van de WMA definieert de richtlijnen van het te volgen beleid. Tijdens de Raad heeft de secretaris-generaal, Otmar Kloiber, de nadruk gelegd op een aantal activiteiten van de WMA die het vooropgestelde plan inhoudt, zoals de organisatie van de Conferentie over de Reglementering met de World Health Professions Alliance (WHPA) op 14 en 15 mei 2016, de organisatie van de Wereldconferentie “One Health” met de World Veterinary Association (Werelddierenartsenorganisatie) op 21 en 22 mei 2015, de deelname aan de Conferentie van de UNESCO over bio-ethiek met professor Carmi, van 20 tot 22 oktober 2015, de deelname aan de World Federation for Medical Education (WFME) als stemmend lid en de steun aan de vergadering van de JDN¹¹ te Ferney-Voltaire tijdens de Wereldgezondheidsvergadering in mei.

Vergaderingen van de WMA

De Commissie heeft de planning en de schikkingen¹² voor de toekomstige statutaire vergaderingen van de WMA bekeken. Om te bepalen waar de vergaderingen van de WMA zullen plaatsvinden, werd rekening gehouden met het systeem van de mondiale rotatie. De Algemene Vergadering van de WMA wordt om de zes jaar in elk van de zes regio's van de WMA georganiseerd.

In 2016 zal de vergadering van de Raad plaatsvinden in Latijns-Amerika, meer bepaald in Buenos Aires, Argentinië, van 18 tot 20 april. De Algemene Vergadering is gepland in Azië, te Taipei, Taiwan, van 19 tot 22 oktober.

De Artsenvereniging van Taiwan heeft aan de Raad als hoofdthema voor de wetenschappelijke sessie van de Algemene Vergadering “Het voortbestaan van de gezondheidszorgsystemen” voorgesteld. Er zouden twee sessies plaatsvinden : een over de “Performantie van de gezondheidssystemen” en een over “e-Gezondheid”. Het voorstel genoot de steun van velen en beide onderwerpen zullen dan ook besproken worden.

Voor na 2016 werden reeds verschillende kandidaturen ontvangen. Deze dienen geanalyseerd te worden voor juni en zullen vervolgens voorgelegd worden op de vergadering van oktober in Moskou. Zambia is alvast kandidaat om de Raad te organiseren in april 2017. Het aan de Raad voorgelegde organisatievoorstel wordt goedgekeurd en zal geformaliseerd moeten worden tijdens de vergadering in Moskou.

3. Commissie Medisch-Sociale Aangelegenheden

Ter inleiding van de werkzaamheden van deze commissie heeft de secretaris-generaal, dr. Otmar Kloiber, gewezen op het toegenomen aantal agendapunten van deze commissie. Dit is een weerspiegeling van de verhoogde betrokkenheid en zichtbaarheid van de WMA bij de medisch-sociale kwesties.

Vervolgens heeft hij de aandacht gevestigd op het belang van de aanpak van geweld tegen gezondheidspersoneel en –inrichtingen. Dit geweld doet zich niet alleen voor in situaties van gewapende conflicten maar ook in een burgerlijke context. Door haar deelname aan het project

¹¹ JDN – Junior Doctors Network – Netwerk van Jonge Artsen

¹² Document WMA – FPL 200/WMA Future Meetings/Apr2015

“Gezondheidszorg in gevaar” van het CICR¹³ heeft de WMA de Nationale Artsenverenigingen (NAV's) verzocht mee te werken met het secretariaat om informatie uit te wisselen over de situatie in hun land en zich meer in te zetten om dit probleem op te lossen.

Gezondheid en leefmilieu

Dr. Shin, die de Koreaanse Artsenvereniging vertegenwoordigt, heeft de werkzaamheden toegelicht van de milieugroep die hij voorziet. De activiteiten van deze milieugroep zijn toegespitst op de eerstkomende conferentie van de Verenigde Naties over de klimaatveranderingen die plaatsvindt in Parijs begin december 2015 en die tot doel heeft tot een nieuw universeel klimaatakkoord te komen om de klimaatopwarming op wereldvlak onder 2° C te houden. Momenteel bevat de overlegtekst een plan om de uitstoot van fossiele brandstoffen een totale halt toe te roepen. Hij bevat eveneens voor het eerst een hoofdstuk over de gezondheidsvoordelen van een klimaatactie. De deelnemers aan de milieugroep hebben bekeken hoe men het proces kan beïnvloeden en hoe men de stem van de artsen kan laten horen op nationaal en internationaal niveau. De voorzitter van de WMA, Xavier Deau, heeft in dit kader een samenwerkingsplan voorgesteld tussen de WMA, de 'Société française de santé publique' en de 'European Public Health Association', waarmee men het Franse overlegteam wil bereiken dat een belangrijke rol zal spelen bij het overleg als organiserend land van het evenement.

Het ziet er naar uit dat de besprekingen over het klimaat dit jaar resultaat zouden kunnen opleveren, in het bijzonder bij de landen die vroeger het meest terughoudend waren.

Gezondheidszorg in gevaar

Professor V. Nathanson van de Britse Artsenvereniging, voorzitter van de werkgroep Gezondheidszorg in gevaar, heeft de werkzaamheden van de groep toegelicht.

Dit project is twee jaar geleden van start gegaan en verwacht van de Nationale Artsenverenigingen dat ze contact opnemen met de locoregionale centra van het Rode Kruis en de Rode Halve Maan opdat de hen voorgestelde acties zo goed mogelijk opgevolgd worden. Er zullen hulpmiddelen ter beschikking gesteld worden om de artsen te helpen die moeten werken in conflictzones. Zo zullen er korte documenten komen over plaatsgebonden situaties waarmee ze geconfronteerd kunnen worden in deze zones. Deze documenten zouden idealiter toegankelijk moeten zijn voor alle betrokken gezondheidsberoepsbeoefenaars. Niet alleen conflictsituaties kunnen een gevaar vormen voor de gezondheidsberoepsbeoefenaars. Ze kunnen bijvoorbeeld ook blootgesteld worden aan de woede van familieleden van de patiënten die uiterst misnoegd zijn over de toegediende zorg. Wanneer een heel ziekenhuis aangevallen wordt, zoals in sommige landen het geval is, zijn ook de patiënten in gevaar. Dé uitdaging van dit project is de oorzaken zo goed mogelijk blootleggen en de meest geschikte maatregelen nemen.

Sommige ethische aspecten van het probleem zullen besproken worden in samenwerking met de commissie Ethiek.

Geweld op vrouwen en jonge meisjes : vervolg van de Resolutie van de WMA

Sir Michael Marmot van de Britse Artsenvereniging en benoemd voorzitter van de WMA heeft de commissie herinnerd aan het colloquium van de WMA in mei 2014 tijdens de Wereldgezondheidsvergadering over geweld op vrouwen.

¹³ CICR - Comité International de la Croix Rouge

Hij heeft gewezen op het akkoord dat tot stand gekomen was tijdens de Algemene Vergadering van Durban om een bijeenkomst te organiseren van de geïnteresseerde Nationale Artsenverenigingen in de zetel van de Britse Artsenvereniging te Londen om te bekijken hoe de WMA haar werkzaamheden over dit fundamenteel en universeel volksgezondheidsprobleem zou kunnen voortzetten. De Britse Artsenvereniging is nog steeds bereid dergelijke bijeenkomst te verwelkomen. Net als voor de actie betreffende de sociale gezondheidsdeterminanten zou de WMA meer betrokken moeten zijn bij dit thema, richtlijnen moeten trachten op te stellen en moeten nadenken over de manier waarop de te bepalen hulp zowel juridisch als financieel gesteund kan worden.

Welzijn van de artsen¹⁴

De WMA stelt een standpuntbepaling over dit thema voor aangezien er niet echt gegevens bestaan over de algemene mortaliteit van de artsen. Wel blijken ze langer te leven dan de doorsneebevolking maar minder lang dan de bevolking met hetzelfde maatschappelijke niveau. Bovendien zou een Australische studie aantonen dat het zelfdodingscijfer bij artsen hoger ligt. Waarschijnlijk nemen zij ook vaker hun toevlucht tot drugs of andere verslavingsmiddelen. Een ander probleem dat naar voren gebracht werd, is de toegang van de artsen tot de zorg en de vertrouwelijkheid waarop zij recht hebben in dit verband. Tot slot zou ook de noodzakelijke aanpassing van de werkruimtes aan een eventuele handicap van de artsen bekeken moeten worden en zouden de genomen maatregelen natuurlijk uitgebreid moeten worden tot de assistenten in opleiding. Dit punt zal voorgedragen worden op de Algemene Vergadering van Moskou.

Straatkinderen

De commissie heeft het voorstel van standpuntbepaling van de WMA over de gezondheidssteun aan straatkinderen¹⁵ bestudeerd.

Het dossier werd ingediend door de heer Patrick Romestaing, ondervoorzitter van de Nationale Raad van de Orde der artsen van Frankrijk (CNOM)¹⁶. Het is een belangrijk voorstel omdat het betrekking heeft op kinderen uit heel wat landen van alle continenten. Door de recente actualiteit (boat people op de Middellandse Zee) wordt de noodzaak van een standpuntbepaling nog prangender. Deze kinderen hebben nood aan een totale medisch-sociale-psychologische behandeling. Er wordt dan ook aan de Nationale Artsenverenigingen gevraagd hun steun te verlenen aan alle verenigingen die actief zijn op dit gebied en aan de politieke verantwoordelijken van de betrokken regio's. De nood is groot en de hulp moet navenant zijn. De recente actualiteit maakt duidelijk dat de actie niet beperkt mag zijn tot de opkomende of ontwikkelingslanden.

Het document wordt goedgekeurd en zal eveneens voorgelegd worden aan de Algemene Vergadering van Moskou.

m-Health

De commissie heeft vervolgens een voorstel van standpuntbepaling van de WMA over m-Health¹⁷ dat ingediend werd door de Duitse afvaardiging, bestudeerd.

¹⁴ Document WMA – SMAC 200/Physician Well-Being REV 2/Apr 2015

¹⁵ Document WMA – SMAC 200/Street Children Rev2/Apr 2015

¹⁶ CNOM – Conseil National de l'Ordre des Médecins

¹⁷ Document WMA – SMAC 200/Mobile Health COM REV/Apr 2015

Ter gelegenheid hiervan en bij wijze van informatie en inleiding van de discussie heeft de afgevaardigde van Nederland verklaard dat aan de Universiteit van Amsterdam een leerstoel over m-Health ingesteld werd. Het voorstel dat daarna besproken werd kon op heel wat belangstelling rekenen, vooral met betrekking tot de regels inzake de vertrouwelijkheid en de veiligheid van de verzamelde gegevens die deze technologie dient te waarborgen. De noodzaak van een duidelijk juridisch kader dat in de meeste landen nauwelijks bestaat en van een actualisering van de beleidslijnen op het gebied van m-Health werd beklemtoond. Voorts werd erop gewezen dat deze materie constant en snel evolueert en dat de opgestelde tekst constant aangepast zal moeten worden. Het zal vooral zeer belangrijk zijn universele ethische regels op te stellen die onontbeerlijk zijn op het gebied van m-Health en die verder gaan dan de nationale wetgevingen (en eraan opgelegd moeten worden). Dit is een van de wezenlijke taken van de WMA. Natuurlijk blijft het fundamenteel dat de toestemming van de patiënt verkregen wordt. De betrokkenheid van de verzekeringsmaatschappijen is eveneens aan bod gekomen.

De motie werd goedgekeurd na een aanpassing van de tekst.

Vernietiging pokkenvirus¹⁸

Dit dossier werd aan de commissie voorgelegd door de JDN (Junior Doctors Network) met het oog op een standpuntbepaling van de WMA over de eventuele vernietiging van de stocks van het pokkenvirus. Dit dossier wordt momenteel bestudeerd door de WGO¹⁹.

Tijdens het debat werd voorgesteld dat de WMA geen standpunt zou innemen alvorens de reactie van de WGO ontvangen te hebben. Dit thema roept immers heel wat vragen op en maant aan tot voorzichtigheid, meer bepaald met betrekking tot de reikwijdte van de “vernietiging van de niet-toegelaten stocks”. Bovendien is het pokkenrisico niet volledig uitgeroeid en primeert het beginsel van voorzorg. En ook al krijgen de laboratoria toestemming om hun stocks te vernietigen, zouden enkele dit waarschijnlijk niet doen. Vanuit zuiver wetenschappelijk oogpunt is het ten slotte beter het advies van deskundigen af te wachten vooraleer een beslissing te nemen over dit onderwerp, zelfs al kan men zich vragen stellen bij het wetenschappelijke of politieke karakter van het verwachte standpunt van de WGO.

De commissie heeft er opnieuw voor gekozen de beslissing over dit voorstel uit te stellen tot de volgende Raad in Moskou om het rapport van de WGO over dit onderwerp te kunnen bestuderen.

Rol van de artsen en Nationale Artsenverenigingen bij de aanpak van de maatschappelijke gezondheidsdeterminanten en van billijkheid op gezondheidsgebied

Sir Michael Marmot heeft ter inleiding van dit dossier verwezen naar het symposium dat in Londen georganiseerd werd op 24 en 25 maart laatstleden op initiatief van de Canadese artsenvereniging en met de medewerking van het “UCL Institute on Health Equity” en de WMA.

Bij de debatten waarop twintig landen en honderdvijftig deelnemers aanwezig waren, werd bekeken hoe de maatschappelijke gezondheidsdeterminanten in de betrokken landen aangepakt werden. De ruime ervaring van Canada werd nader toegelicht. De WMA wenst zich meer toe te leggen op dit probleem.

¹⁸ Documents WMA – SMAC 200/Smallpox Destruction COM REV/Apr 2015, SMAC 200/Background Live Variola Stocks/Apr 2015 en S%AC 200/Background AGIES/Apr 2015

¹⁹ WGO - Wereldgezondheidsorganisatie

In dit verband heeft Sir Michael Marmot kort de krachtlijnen van zijn toekomstig voorzitterschap²⁰ uiteengezet. Daarbij heeft hij de nadruk gelegd op de rol van de nationale artsenverenigingen om de ongelijkheid op gezondheidsgebied aan te pakken en heeft hij de voornaamste te ondernemen acties beschreven : nieuwe wereldnetwerken tussen de NAV's oprichten en de bestaande versterken, een sociale beweging stichten, zich baseren op bewijzen om ertoe te komen dat de bestaande resolutie van de WMA uitmondt in een verklaring over dit thema met publicatie van een bijkomend boek, studiemateriaal ontwikkelen (onlinecursussen, workshops) zowel voor de jonge artsen als voor de nascholing op het gebied van de maatschappelijke gezondheidsdeterminanten.

Artsen in de media²¹

Dit interessante dossier werd ter bestudering voorgelegd door de Koreaanse Artsenvereniging. Het bevat een reeks richtlijnvoorstellen met het oog op een veralgemeend en indien mogelijk voor de verschillende NAV's gemeenschappelijk ethisch beleid.

Bij de discussie werd beklemtoond dat het voor "educatieve" doeleinden noodzakelijk kan zijn een beroep te doen op de media, maar dat men niet mag vervallen in een ongebreideld, commercieel en individueel gebruik ervan. Het gedeelte van het document dat betrekking heeft op de medische hulpmiddelen die voorgesteld worden in de media, wordt door de Britse afvaardiging evenwel anders bekeken. Er is hier natuurlijk ook sprake van de reclame die gevoerd wordt door artsen en van hun verantwoordelijkheid voor de gedane uitspraken. Er is veel misleidende informatie die niet in overeenstemming is met de medische ethiek. Informatie die niet steunt op doorslaggevende wetenschappelijke gegevens moet verboden worden. Bij de stemming wordt de verspreiding van dit document voor commentaar van de leden goedgekeurd.

Toekomst

De 201ste en 202de zittingen van de Raad en van de Algemene vergadering voor 2015 van de WMA zullen plaatsvinden van 14 tot 17 oktober 2015 in het World Trade Center van Moskou, Rusland. Het wetenschappelijke gedeelte zal grotendeels gewijd zijn aan het universitaire onderwijs met meer bepaald "Maatschappelijke gezondheidsdeterminanten in het universitaire en postuniversitaire onderwijs" , "Tendensen in het geneeskundeonderwijs : sommige beter, andere slechter", "Voor een snellere verandering in het onderwijs : de Amerikaanse Artsenvereniging (AMA) richt de school voor de geneeskunde van de toekomst op", "Geneeskundeonderwijs in een postmodern tijdperk", "Het belang van geneeskundige nascholing", "Geneeskundeonderwijs in Australië en digitale mutatie". Voorts zal er een workshop plaatsvinden over de klimaatveranderingen en een bijzondere zitting over de ethische implicaties van de internationale handelsverdragen.

²⁰ Document WMA – SMAC 200/WMA & SDH/ Apr 2015

²¹ SMAC 200/Media Appearances/Apr 2015